

EMOn rytmiiikkaa 25 vuotta – Tremolo 20 vuotta!

Espoon musiikkiopisto oli Suomen ensimmäinen musiikkioppilaitos, joka otti opetuksensa *rytmiikan* ja ensimmäinen, jossa oli *rytmiikan opetuksen* lehtoraatti! Nyt juhlavuotta viettävää emolaista rytmiikkaa juhlistaen palaan ajassa hieman taaksepäin ja kerron miten kaikki alkoi.

80-luvun lopussa silloinen Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi ohjeen koota tanssin asiantuntijoita valmistelemaan taiteen perusopetusta tanssin osalta musiikkioppilaitoksissa. Musiikkiopistoverkosto oli levittäytynyt koko maahan ja oli luontevaa lisätä musiikin sisartaide sen sisään, tanssiopistoja oli 80–90-luvuilla harvassa, vain suurimmissa kaupungeissa. Minutkin kutsuttiin mukaan yhteen työryhmään ja tästä tiesin, että tanssin opetus olisi mahdollista myös Espoossa. Otin yhteyttä Espoon musiikkiopiston rehtoriin Timo Veijolaan, joka oli suorastaan innostunut tulevan lain mahdollistamasta uudesta aineesta. Sovimme aloittavamme syksyllä 1988 muutamalla lasten ryhmällä, jotka kävisivät tunneilla kahdesti viikossa. Ensimmäinen tunti olisi lastentanssia, toinen musiikkiliikuntaa, ts. rytmiikkaa. Tällä tavoin lapset opettelivat rinnakkain tanssia ja musiikkia. Ja se toimi hienosti!

Syyslukukausi menikin hienosti, mutta heti vuoden 1989 alussa saimme tiedon, ettei tanssinopetusta mahdollisesti voidakaan jatkaa musiikkiopistossa vaan samoissa tiloissa toimineessa balettiopistossa. Tilanne jäi auki ja päätin lähteä kevään loputtua pois. Nyt tiedämme, että tanssinopetus saikin jäädä 2000-luvulle asti tanssin perustasolla, syvempiä opintoja pystyi jatkamaan muissa tanssiopistoissa.

Vuonna 2000 palasin ja nyt aloitettiin rytmiikan opetus uudella innolla. Ensimmäisenä vuonna kokeilu aloitettiin kahdella lasten ryhmällä, noin 20 oppilaalla. Soittimina meillä oli oman kehon lisäksi kaikenlaiset, ”ei oikeat soittimet” kuten ämpärit, pöydät, djembet, harjat, juomapullot, tulitikkurasiat ja sanomalehtikapulat, nyt rytmiikassa soitetaan näitten lisäksi taiko-rumpuja ja tehdään yhteistyötä perkussionistien kanssa!

Rytmiikkaan oppilaita tuli vuosittain tuplaten lisää ja sen opetusta laajennettiin lisäksi Jousenkaaren kouluun. Alkuvuosina useat kollegat lähettivät oppilaitaan rytmiikkaan vahvistamaan motorisia taitojaan ja se oli suurimmaksi osaksi ”sivuaine” solististen soittimien lisäksi. Nyt rytmiikkaan tulee valtaosa vain rytmiikan itsensä vuoksi. Tämän moniaistillisen, hienon harrastuksen pystyy aloittamaan kuka tahansa. Se yhdistää liikettä, lorua, laulua, tanssia ja rytmejä ja yhdessä muitten oppilaitten kanssa tehtynä tuottaa valtavasti iloa.

Vuonna 2005 huomasin kaipaavani rytmiikassakin tavoitteellisempaa harjoittelua ja esiintymisiä, aivan kuin muissakin soittimissa. Sain rehtorilta luvan järjestää sisään pääsykokeet ja hän siunasi keksimäni nimen **tremolo** – sehän sisältää musiikkiopiston nimen lyhenteen ja on samalla rytminen termi. Tremolo aloitettiin kahdella ikäryhmällä, samaan aikaan muut rytmiikkaryhmät jatkoivat omissa ikäryhmissään ja samana vuonna aloitettiin myös aikuisten rytmiikka. Vuonna 2006 sai alkunsa myös aikuisten esiintyvä rytmiryhmä EllunKanat, joka päätti toimintansa 2012 ja jatkoi Impulssi nimellä vielä pari vuotta.

Tremolon esikuvina aluksi olivat australialais-brittiläinen ”STOMP!” -ryhmä, sekä Jyväskylässä toiminut ”Syrjähyppy”, joka oli taas Euroopan ensimmäinen body percussion -ryhmä. Olin itse tämän ryhmän koreografi-ohjaajana 1991-1999. Nämä ryhmät suunnit-

telivat näytöksensä pieninä kertomuksina lähinnä kehomusiikilla ja kaikenlaisilla kodistakin löytyvillä äänilähteillä (pullot, harjat jne.), joita olemme rytmiikassakin käyttäneet.

Tremolon ensiesiintyminen oli vuoden 2005 joulurosollassa. Tremoloryhmät ovat esiintyneet opiston näytösten lisäksi Helsingin päärautatieasemalla, Musiikkitalossa, koululaiskonserttikiertueella 2016 neljässä Espoon koulussa, pikkukeikkoja mm. Klaus K-hotellissa, EMO 60 v. Art Attack -esiintymiset Ainoan ja Ison Omenan kauppakeskuksissa ja esiintyminen Espoon kaupungin kansalaisuusjuhlassa Dipolissa. Ulkomailla olemme esiintyneet Tukholmassa, Tallinnassa, Tartossa ja vanhimmat tremololaiset myös Amsterdamissa. Tukholmassa esiinnyimme Tenstan kansainvälisessä koulussa, jossa oppilaat puhuivat yli 40 kieltä. Suomen kieli oli yksi näitten joukossa. Tremololaiset jakoivat nimikirjoituksiaan ja koimme olevamme suuriakin tähtiä. Ja olihan se niin: lapset esiintyivät saman ikäisille lapsille ja tekivät valtavan vaikutuksen taidoillaan – kehorytmit eivät vieläkään ole aivan tavanomainen taito! Meidän esityksemme seuraamiseen ei tarvittu kielitaitoa, liike ja rytmit nostivat katsojatkin liekkeihin.

On hyvä myös mainita omat näytöksemme Espoon kulttuurikeskuksen Louhi- ja Tapiolasaleissa. Pääsemme kahdesti vuodessa oikealle teatterilavalle ammattilaisen valo- ja äänihenkilökunnan kanssa esiintymään, sitä pääsee aika harva oppilaista kokemaan aikuisena! Täällä teimme Tremolon kanssa myös yhteisen näytöksen Roomasta tulleen rytmiryhmä Donna Olimpian kanssa 2009 nimellä Frutti di Ritmo.

Tänä päivänä EMO:n rytmiikka on tosi vahva ja voimissaan. Meillä on 15 rytmiikkaryhmää, 5-vuotiaitten rytmivalmennuksesta aikuisten rytmiikkaan; 4 Tremolo-ryhmää ja kaikkiaan 155 oppilasta, joista Tremolossa 45! Lehtori Tiisa Ruisniemen ohjauksessa rytmiikka ja Tremolo kukoistavat, ja Susanna Laukkanen opettaa Jousenkaaren koulun omia sekä kaikille avoimia rytmiikkaryhmiä. Rytmiikkaa sisällyttävät opetukseensa myös muut taitavat EMO:n opettajat. EMO:ssa rytmiikan opettajia ovat meidän lisäksi olleet: Teija Männistö, Ingrid Vaher, Pi Yli-Penttilä, Elisa Seppänen, Oskari Lehtonen ja Johanna Kaunisvuo, sekä lyhyempiä sijaisuuksia tehneitä opettajia.

Tämän päivän suurena ongelmana on keskittymiskyvyn heikkeneminen, niin lapsilla kuin aikuisilla. Musiikkia harrastamalla keskittymiskyky on koko ajan mukana, sen puuttumisen kuulee heti. Rytmiikka ja varsinkin sen kehorytmit kokoavat yhteen koko motoriikan: koordinaation, tasapainon, voimankäytön sekä liikkeiden hallinnan. Kehorytmit tai kehomusiikki toimivat yksinkin, mutta niitä voidaan tietenkin harjoitella ja esittää valmiin musiikin kanssa. Ilman ulkoista musiikkia se todella harjaannuttaa muistia. Olen laskenut, että yhteen kehorytmillä soitettuun, esitettävään minuuttiin vaaditaan kymmenen tunnin harjoittelu. Se, että osaa rytmit oikein, on vasta alku, sen esittämisen harjoittelu alkaa vasta siitä. Se on taidemuoto, jota tremolossa tehdään. Ja se on uniikkia, hienoa taidetta!

Olen onnellinen, että olen saanut olla mukana kehittämässä rytmiikkaa Espoon musiikkiopistossa ja saanut tuoda rytmin ilosanomaa sadoille oppilaille. Eläköön rytmiikka, eläköön tremolo!

Elina Kivelä

Tanssin ja rytmiikan lehtori EMO:ssa 2001-2013